

Nyhedsbrev

September 2019

24. årgang

Nr. 3

Indhold

Kalender, side 1	Sebbe Als jubilæum, side 2
Teori for, hvor hæren, hvis ejendele siden blev ofret i Hjortspring fundmosen, gik i land på Als, side 5	
Navne og adresser, side 8	Næste nyhedsbrev, side 8

Kalender

Medlemsmøde

Tidspunktet for det næste medlemsmøde, som skulle være afholdt i begyndelsen af oktober måned, er ikke kendt. Når det foreligger, bliver det bekendtgjort med en mail til de medlemmer, som har oplyst deres mail-adresse. De øvrige medlemmer bliver underrettet per brev.

Efterårsferien, åbningsdage

Fra lørdag den 12. til lørdag den 18. oktober, alle dage fra kl. 14 til 17.

Husflidsudstilling

Finder sted på Reierskolen den 19 og 20 oktober kl. 10 til ca. 17.

Medlemsmøde – gule ærter

Mandag den 2. december, kl. 18

Sebbe Als fejrede sit 50 års jubilæum

Fig. 1: Formanden holder tale.

Vores laug var som omtalt i forrige nyhedsbrev indbudt til at deltage i jubilæet for Sebbe Als. Desværre kunne vi ikke tage Tilia med, men vi deltog med 7 personer fra vores laug. Om eftermiddagen den 20. juli samledes vi på kajen i Augustenborg havn. Her lå jubilaren Sebbe Als fortøjet. Desuden var der gæstebesøg af Nydam Tveir, den nybyggede vikingeskibskopi Ladby Dragen, Freya Byrding samt Ragna fra Flensborg. Desuden en båd fra Augustenborg Roklub. Cirka kl. 15 var alle de indbudte ankommet og nu blev årerne på Sebbe Als bemanded, dels af laugets medlemmer, men også af medlemmer fra de andre skibslaug, som er vandte til at håndtere en åre. Snart efter roede vi ud til nausten, hvor vi gik i land. De gæster, der ikke var plads til i Sebbe Als eller som ikke ønskede at sejle ud til nausten, blev transporteret over land. Vejret var heldigvis stadig med os og vi samlede os på græsset udenfor nausten. Her tog Allan, formand for skibslauget Sebbe Als, ordet. Her fik vi at vide om bygningen af Sebbe og de mange sejlads og togter, som fulgte efter gennem de mange år. Det har i tidens løb givet anledning til et godt sammenhold og mange gode oplevelser. Nu

var det tid til lidt godt til ganen i form af pindemadder og lidt flydende. Derefter var ordet frit. Nogle af de tidlige medlemmer fortalte med stor humor om en række muntre episoder, som var oplevet i tidens løb. Fra et medlem af et andet skibslaug (Imme Gram - og nu Fulton) hørte vi om de drillerier, som fandt sted mellem laugene. Nu kunne vi se, at en stor sort truende sky nærmede sig vestfra. Så var det bedst at gå om bord i Sebbe og sætte kursen tilbage mod Augustenborg. Den truende sky kom nærmere og nærmere og ansporede roerne til at tage fat ved årerne. Sebbe blev fortøjet og alle skyndte sig op i bådhallen, hvor festlighederne skulle fortsætte. Nu var skyen kommet helt hen over os og snart styrtede regnen ned. Godt at vi havde fået tag over hovedet og ikke blev gennemblødte, mens vi roede.

Nu fortsatte festlighederne i hallen. Her blev vi beværtet med et godt måltid med stegt vildsvin og lækkert tilbehør. Ordet var atter frit og der blev berettet om de mange oplevelser fra laugene. Det er en god dansk tradition med en sang og en poet havde skrevet en sådan til lejligheden og den blev sunget. Senere på aftenen blev der spillet på sækkepibe og snakket, drukket og danset til sent. Mange overnattede og var fælles om oprydningen efter morgenmad.

Fig. 2: Mange mennesker er forsamlet ved Nausten

Fig. 4: Sebbe Als ud for Nausten.

Fig. 3: Ladbydragen ved kajen i Augustenborg samt Freya Byrding og Ragna.

Fig. 5: Ragna er ankommet og har sat sejlet. Det er Sebbe Als i forgrunden.

Skibslauget Sebbe Als skal have en stor tak for dette arrangement.

Med venlig hilsen

N. P. Fenger

Teori for, hvor hæren, hvis ejendele siden blev ofret i Hjortspring fundmosen, gik i land på Als Del 1

Indledning

Der verserer en del teorier for, hvor besætningen, der kom sejlen i den kano, der senere blev ofret i Hjortspring fundmosen, gjorde landgang og hvordan deres kano endte i fundmosen ved Hjortspring.

Hvad står der i bogen Hjortspring?

I 2002 udkom bogen "Hjortspring A pre roman Iron-age Warship in Context" redigeret af Ole Crumlin-Pedersen og Arthena Trakadas. Flere af laugets medlemmer har bidraget med indlæg i bogen. Den findes i Lindeværkstedets bogsamling.

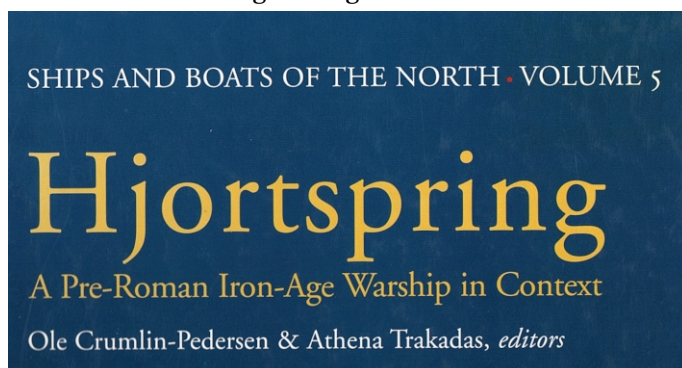

Fig. 6: Udsnit af forsiden af bogen "Hjortspring"

Jeg ønsker med denne artikel at gøre opmærksom på den opfattelse af, hvordan og hvor landgangen kunne have foregået og ofring af Hjortspring båden, der fremføres i bogen. Se kap. 4 forfattet af Senior forsker (Dr. Phil.) Flemming Kaul, Danmarks National Museum.

Frit fortalt efter Flemming Kaul udlægning står der, at hæren kom i fire kanoer, som kanoen fundet i Hjortspring fundmosen, med en besætning på ca. 25 mand pr. båd. Dette er blandt andet baseret på antal fundne våben, skjolde og ringbrynjer.

Flemming Kaul mener at det kunne være ud-kæmpet et slag mellem landgangshæren og lokale krigere på Tisbjerg (Tyr's bjerg) og eller Tiskjær (Tyr's mose). Tyr (eller Tir) er navnet på en Aser gud (rets- og krigsgud). Høj og kær kunne være opkaldt efter Tyr/Tir, til minde om slaget.

Jeg har ikke kunnet lokalisere højen eller kæret, men de har måske ligge i nærheden af Tyremosegård. Tyremosegård ligger ca. 500 m nordøst for Klingbjerg. Se fig. 9. Derfor har jeg kontakte Flemming Kaul her i 2019, med det spinkle håb, at han kunne hjælpe mig med at udpege lokaliteterne. Ud af et længere svar har plukket følgende: "Det er således, som nævnt, ikke mig, der har fundet disse stednavne i litteraturen; men Klavs Randsborg. Jeg henviser blot til ham. I øvrigt kan du i den nævnte Hjortspring bog, hvor jeg er medforfatter, mellem linjerne læse, at jeg forholder mig lidt kritisk til at kunne trække sådanne stednavne tilbage til før romersk jernalder, endsige knytte disse til et slag ved Hjortspring, eller hvor det nu var. Og jeg er stadig kritisk til denne brug af stednavnene; måske i dag endnu mere. Men dette medfører jo ikke, at sådanne stednavne er interessante i anden sammenhæng (end lige Hjortspring fundet)."

Klaus Randsborg henviser til en artikel af: J.K. Sørensen, som har skrevet en artikel med titlen "Haupttypen Sakraler Ortsnamen Südsandinavien". Denne artikel har jeg fundet. På kortet i artiklens fig. 5 (se Fig. 8 i denne artikel) er ganske rigtigt vist to lokaliteter på Als? der indeholder navnet Tyr, men kategoriseret som "Usikker".

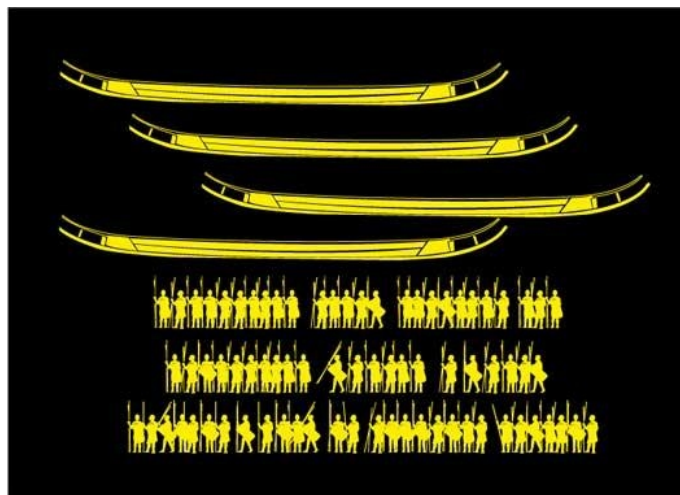
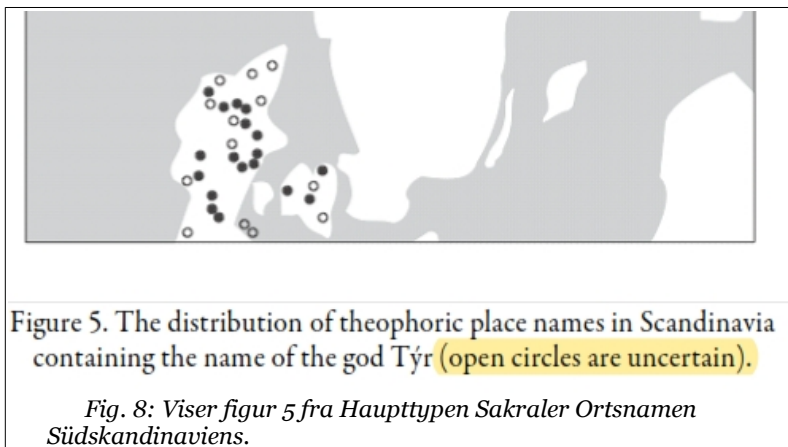

Fig. 7: Grafisk fremstilling af den samlede hærstyrke repræsenteret i fundet fra Hjortspring Mose. Reference: Nationalmuseet.

Flemming Kaul kommer i bogen "Hjortspring" også med et bud på, hvor landgangen kunne have fundet sted. Han angiver at landgangen kunne have fundet sted 2 km nordvest for fundmosen (rød linje) og derefter 700 m (rød linje) direkte ud til kysten. En luftlinjeafstand på 2,7 km.

Et af Laugets medlemmer gjorde mig opmærksom på, at der i bogen Alsiske Stednavne (Ref. 6) var angivet flere stednavne på Als, der begynder med Tis og hvor stednavnet kunne have en sakral betydning. Se fig. 9. Stederne ligger tæt på det landgangssted Flemming Kaul udpeger.

Seniorforsker Flemming Kaul har flere bud på, hvor personerne fra den nedkæmpede hær er endt. Et står fast at de ikke er ofret i fundmosen, som det senere blev tradition. De kunne være ofret et andet sted, brugt som trælle eller sendt væk i de resterende tre kanoer.

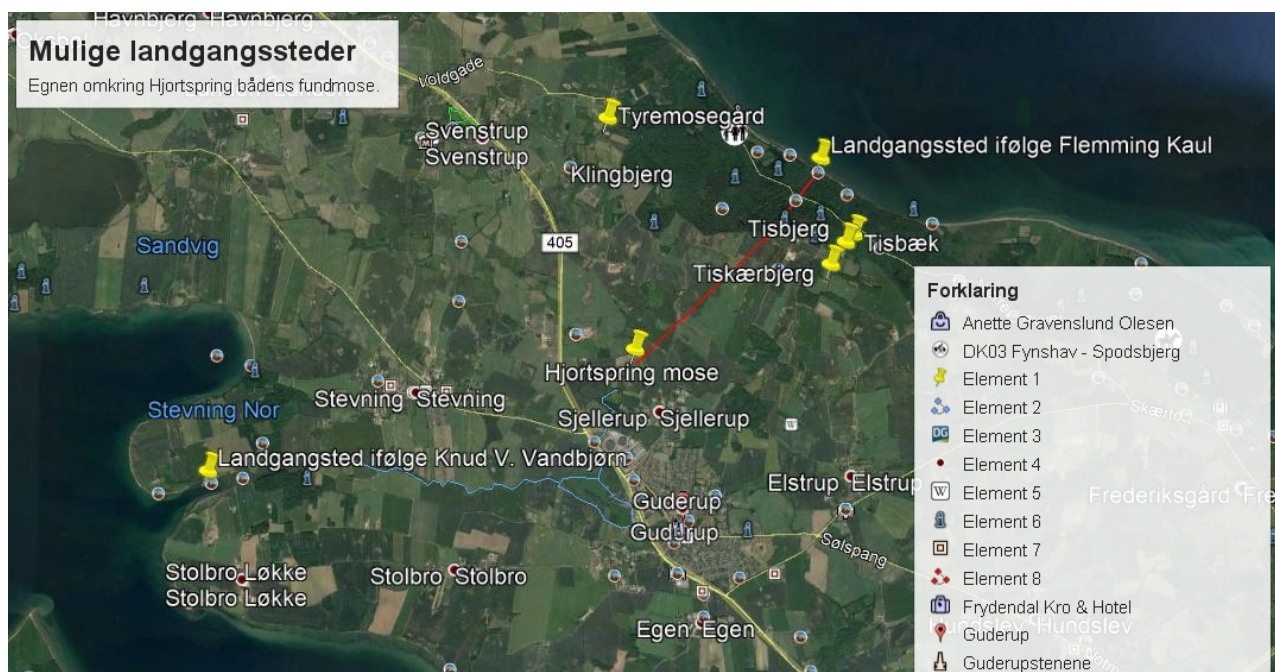

Fig. 9: Kortudsnit der viser Tyremosegård, Hjortspring fundmosen, mulige landgangssteder, Tisbjerg og Tiskærbjerg .

Kilde til kort: Google Maps.

Udarbejdet af Arne Lhjungmann Pedersen.

Referencer og kilder:

1. Hjortspring A pre roman Iron-age Warship in Context” redigeret af Ole Crumlin Pedersen og Art-hena Trakadas
2. Google maps
3. ”Hjortspring fabel nummer 2” forfattet af: Knud V. Valdbjørn i September 2016
4. National museets hjemmeside
5. Haupttypen Sakraler Ortsnamen Südkandinaviens af J. K. Sørensen
6. ”Alsiske Stednavne” blev udgivet af Alsingertinget i 1994. ISBN 87 85174 32 7
7. Bent Hasholt, Bent Lauge Madsen: mæander i Den Store Danske, Gyldendal.
Hentet 15. marts 2019 fra <http://denstoredanske.dk/index.php?sideId=129306>

Fortsættelse følger i et kommende nyhedsbrev.

Navne og adresser

Bestyrelse		
Funktion	Navn	E-mail
Formand	Åse Ditlefsen Ferrão	formand@hjortspring.dk
Næstformand	Lisbeth Simonsen	naestformand@hjortspring.dk
Kasserer	John Petersen	kasserer@hjortspring.dk
Sekretær	Lisbeth Simonsen	naestformand@hjortspring.dk
Øvrige bestyrelse	Charlotte Jervelund	medlem@hjortspring.dk
	Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk
	Karl Erik (Kalle) Hansen	medlem@hjortspring.dk
	Niels Peter Fenger	medlem@hjortspring.dk
Service		
Redaktion af nyhedsbreve	Niels Peter Fenger	pr@hjortspring.dk
Arrangementer og aftaler om besøg	Knud Vagn Valbjørn Tlf. 7445 1583	pr@hjortspring.dk
PR	Bent Aasand	pr@hjortspring.dk
Sikkerhedsansvarlig	Charlotte Jervelund	medlem@hjortspring.dk
Vagtlisteansvarlig	Åse Ditlefsen Ferrão	formand@hjortspring.dk
Webmaster	Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk
Lindeværftet	Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg	post@hjortspring.dk
Internet	www.hjortspring.dk	

Næste nyhedsbrev

Det næste nyhedsbrev udsendes tirsdag den 12. november 2019 og eventuelle indlæg skal være indsendt inden den 22. oktober 2019. Indlæg sendes til: Lauget, e-mail: pr@hjortspring.dk